

OLAV TORVUND

KJØPSRETT

for begynnerstudenter

Olav Torvund

Kjøpsrett for begynnerstudenter

ÇAPPELEN DAMM AKADEMISK

© CAPPELEN DAMM AS, Oslo, 2024

ISBN 978-82-02-84055-6

1. utgave, 1. opplag 2024

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Cappelen Damm AS er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Enhver bruk av hele eller deler av utgivelsen som input eller som treningskorpus i generative modeller som kan skape tekst, bilder, film, lyd eller annet innhold og uttrykk, er ikke tillatt uten særskilt avtale med rettighetshaverne.

Bruk av utgivelsens materiale i strid med lov eller avtale kan føre til inndragning, erstatningsansvar og straff i form av bøter eller fengsel.

Omslagsdesign: Cappelen Damm AS

Design og sats: Bøk Oslo AS

Trykk og innbinding: CPI books GmbH

www.cda.no

akademisk@cappelendamm.no

Forord

Da jeg var ferdig å studere, tenkte jeg litt tilbake og reflekterte over egne studier. Jeg ble sittende med mange spørsmål av typen: «Hvorfor var det ingen som fortalte meg dette da jeg var student?» Jeg skrev en artikkel om dette i 1983.¹ Siden har jeg skrevet tre bøker om å studere jus – først to utgaver av *Å studere jus*, så en videreføring av dette i boken *Innledning til jusstudiet*. Nå har jeg valgt å skrive en lærebok av den typen jeg skulle ønske fantes da jeg begynte å studere.

Jeg tar utgangspunkt i studieordningen ved Universitetet i Oslo. Målgruppen for denne boken er studenter som gjennom kjøpsretten får sitt første møte med et juridisk fag, juridisk tenkemåte og juridisk metode. Jus er først og fremst et metodefag. Det er strengt tatt ikke et viktig mål å lære kjøpsrett, skjønt det er nødvendigvis viktig for studenter som skal ha eksamen i faget. Målet er å lære juridisk metode og tilegne seg ferdigheter i hvordan denne anvendes når man skal vurdere, drøfte og avgjøre rettsspørsmål. Vi kan ikke lære metode annet enn gjennom å studere hvordan den anvendes innenfor ulike rettsområder. Og vi lærer ikke fag som for eksempel kjøpsrett uten elementær innsikt i juridisk metode.

---

1 Olav Torvund, «Studiemetode», *Jussens Venner*, nr. 7, 1983, s. 213–241.

Boken er skrevet for dem som ikke kan noe om jus, juridisk tenkemåte og juridisk metode generelt og heller ikke noe om kjøpsrett. For denne gruppen er alt nytt, også det som enhver jurist bør vite. Det er ganske elementært, slik det må være for studenter som møter et fag for første gang. Ofte kan man lese i lærebøker at de først og fremst er skrevet for studenter, men at man håper at de også skal kunne være nyttige for praktiserende jurister. Vanligvis blir studentene taperne når man forsøker å ri flere hester på denne måten.

Fra ganske mange ulike områder er det min erfaring at vi kan ha godt av å gå tilbake til det elementære. Da må vi skjære gjennom ofte avsporende og forstyrrende detaljer og komme oss inn til kjernen. Kjøpsrett var et av de første fagene jeg underviste i da jeg begynte å arbeide ved Universitetet i Oslo for rundt 40 år siden. Siden har jeg undervist i faget og arbeidet med det på mange andre måter. Likevel var det mye jeg måtte tenke gjennom på nytt da jeg ville skrive om det grunnleggende i faget, selv om jeg har arbeidet med kjøpsrett, litt til og fra, i snart 50 år (om jeg går helt tilbake til studietiden). Jeg tror ikke at noen vil lære like mye av å lese en bok som denne som jeg har lært av å skrive den. Man jeg har jo også måttet gå gjennom det jeg har valgt *ikke* å ta med, for å holde boken innenfor en akseptabel ramme – alt det vi har vennet oss til å ta for gitt, og som blir vanskelig å sette ord på når vi skal forklare det for andre. Slikt bidrar til å klargjøre egne tanker. Men likevel: Om praktiserende jurister ikke kan det som står i denne boken, da bør de ikke praktisere – i alle fall ikke noen form for kontraktsrett.

Det faget som heter *avtale- og kjøpsrett*, er i semesteremnet *JUS1111 – Privatrett I* tildelt til sammen 10 studiepoeng. I og med at fagene i et semester utgjør 30 studiepoeng, vil det si at dette faget er beregnet til å ta ca. 1/3 semester, eller 5–6 uker. De 10 studiepoengene er ikke fordelt mellom kjøpsrett og avtalerett. Men regner vi med at kjøpsretten utgjør halvparten, tilsier det at man har 2,5–3 uker til dette faget. Siden det er det første juridiske faget man møter, vil det nok ta litt mer tid enn antallet studiepoeng skulle tilsi.

Det er ikke noen regler for hvor mange læreboksider det bør være per studiepoeng. Men det bør ikke være for mange. Om jeg skal være ærlig, synes jeg det studentene har møtt første semester, er for omfat-

tende. På den annen side er det ikke antall sider som skal leses, men hva som skal læres, som er avgjørende. Det er ikke vanskelig å skrive en kompakt og relativt kort tekst. Men det blir ikke en god lærebok.

Det er, ikke minst for begynnerstudenter, en fordel at det er litt «luft» i teksten, at man bruker en del eksempler, osv. Det gir mer tekst, men øker ikke det som skal læres. I en lærebok, særlig en lærebok for begynnere, er det bedre at noe sies én gang for mye enn én gang for lite. Om det skulle bli noen gjentakelser, så har jeg ikke sett på det som et problem.

Det har vært et mål å holde denne boken innenfor en ramme på ca. 200 relativt lettleste sider. Det har jeg bare nesten klart. I litteraturlistene skiller vi mellom «innføringslitteratur» og «hovedlitteratur». Hovedlitteraturen på begynnernivået bør ikke være mer omfattende enn dette. Det er en innføringsbok for begynnerstudenter, men den er skrevet for å kunne være hovedlitteratur i kjøpsrett på dette nivået. Gitt den tiden man har til rådighet – og legg til litt ekstra for at det går med litt tid å finne seg til rette med undervisningen, læringsmetode osv. – bør ikke en lærebok være mer omfattende enn dette.

Innhold

Kapittel 1

Innledning	13
1.1 Kjøpsrett som innledning til det juridiske studiet	13
1.2 Fra kjøp til kjøpsrett	26
1.3 Kjøpsretten er et lovregulert rettsområde: Det er loven som er viktig	30
1.4 Fravikelig (deklaratorisk) og ufravikelig (preseptorisk) lov	33
1.5 Internasjonal og overnasjonal rett. EU-rett	36
1.6 Lovvalg og jurisdiksjon.....	40
1.7 Begrepsapparat og terminologi	43
1.8 Henvisninger og referanser. Og litt om de rettskilder det vises til	44
1.9 Pensum, lærebøker og annen litteratur	54

Kapittel 2

Lovens anvendelsesområde. Hva er et kjøp, og hva slags kjøp er det?	59
2.1 Innledning	59
2.2 Hva er et kjøp?	62
2.3 Ulike former for kjøp	70
2.4 Nærmere om forbrukerkjøpslovens anvendelse	80
2.5 Grenser mot andre kontraktstyper	88

Kapittel 3

Levering og risikoovergang	99
3.1 Innledning	99
3.2 Leveringstid	99
3.3 Plikt, risiko og ansvar	102
3.4 Risiko og risikoovergang. Når inntreffer en rettsvirkning?	104

Kapittel 4

Krav til det som skal leveres	111
4.1 Innledning	111
4.2 Krav til art, mengde, kvalitet m.m.	112
4.3 Hvis avtalen ikke gir holdepunkter	113
4.4 Kjøpers undersøkelse av tingen	123
4.5 Mangelfulle eller feilaktige opplysninger fra selger	129

Kapittel 5

Prinsippet om ytelse mot ytelse: retten til å holde tilbake egen ytelse	137
--	-----

Kapittel 6

Mislighold/kontraktsbrudd	140
6.1 Kontraktsbrudd og mislighold	140
6.2 Kontraktsbrudd fra selger	141
6.3 Kontraktsbrudd fra kjøper	142

Kapittel 7

Forsinkelse fra selger	143
7.1 Innledning	143
7.2 Kjøpers rett til å holde tilbake hele eller deler av kjøpesummen	147
7.3 Kjøpers rett til å fastholde kjøpet	148
7.4 Heving	154
7.5 Selgers forespørsel om kjøper ønsker levering	163
7.6 Erstatning	164

Kapittel 8

Mangler 188

8.1 Innledning 188

8.2 Tidspunkt for vurdering av om det er en mangel 191

8.3 Holde tilbake (deler av) kjøpesummen 193

8.4 Avhjelp: retting eller omlevering 195

8.5 Prisavslag 202

8.6 Omlevering 206

8.7 Heving 206

8.8 Avvisning av mangelfull ytelse 212

8.9 Erstatning 212

Kapittel 9

Reklamasjon – tidsfrister 220

9.1 Innledning 220

9.2 Når begynner (reklamasjons)fristen å løpe? 222

9.3 Hvor lang er fristen? 224

9.4 Rettsvirkningen når fristen løper ut 227

9.5 Flere tidsfrister – når inntrer rettsvirkningen? 227

9.6 Garantier 228

Kapittel 10

Avbestilling og angrerett 231

10.1 Innledning 231

10.2 Avbestilling 231

10.3 Angrerett 232

Kapittel 11

Kjøpers plikter 234

11.1 Innledning 234

11.2 Betaling 234

11.3 Plikt å medvirke før levering 236

11.4 Plikt til å medvirke ved levering 236

11.5 Selgers rettigheter ved kjøpers kontraktsbrudd 237

12 INNHOLD

Kapittel 12	
Hevingsoppgjør, restitusjon	241
Lover og direktiver	243
Rettspraksis	247